

ВІДГУК

офіційного опонента Бойко Анжели Іванівни

на дисертацію Чжао Гана на тему

**«Філософська парадигма мовної підготовки педагогічних кадрів
європейського простору освіти»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії

зі спеціальності 033 Філософія

Дисертація Чжао Гана переконливо позиціонує мовну підготовку педагогічних кадрів як ключовий чинник філософії сучасної освіти, що інтегрує європейський і український досвід. Уже у вступі автор обґрунтовує актуальність теми через призму глобалізації, окреслює мету, шість завдань і трирозділову побудову дослідження, яка охоплює 230 сторінок, із яких 194 припадають на основний текст (с. 14-22). Така структурна логіка свідчить про чітке розуміння предмета, збалансовану взаємодію теорії та практики й відповідає вимогам до дисертаційних робіт з філософії освіти. Автор демонструє добру орієнтацію в термінологічному апараті, вводячи поняття «гібридності», «перформативності» та «неперервного навчання», що формує методологічний каркас подальшого аналізу. Концитуальний огляд у вступі органічно поєднує класичні й постмодерні теоретичні підходи, зокрема ідеї Арістотеля, Ван Янміна й Дерріди, що надає роботі інтеркультурної глибини. У підсумку автор логічно підводить до необхідності переосмислення мовної освіти як складової розвитку критичного мислення педагогів. Завдяки цьому вступу читач отримує повний орієнтир щодо змісту, методів і очікуваних результатів дослідження, що задає високий науковий рівень усій роботі.

Перший розділ містить ґрунтовний теоретико-методологічний аналіз явища мовної підготовки й виокремлює дефініційні межі поняття «мовна компетентність» у сучасному науковому дискурсі (с. 23-44). Автор систематизує погляди українських та зарубіжних дослідників, уважно фільтрує лінгводидактичні, соціокультурні та аксіологічні виміри й переконливо демонструє, що мова сьогодні постає не тільки засобом комунікації, а й

інструментом утвердження гуманітарних цінностей. Важливим є детальний аналіз проблеми термінологічної розмитості, що досить часто супроводжує дослідження в галузі педагогіки; дисертант пропонує власне уточнення дефініцій, завдяки чому усуває можливі семантичні непорозуміння. Розділ завершується узагальнюючими висновками, у яких підкреслено потребу гармонізації понятійного апарату та інтеграції міждисциплінарних підходів. Сильним боком є залучення освітньої політики ЄС як зовнішнього нормативного рамкового поля, що посилює компаративістську цінність праці. Таким чином, перший розділ слугує міцною теоретичною опорою для подальших емпіричних і концептуальних пошуків.

Методологічний підрозділ (с. 45-73) деталізує поєднання аналізу й синтезу, історико-логічного та системного підходів, інтегруючи класичну філософську спадщину з сучасними освітніми методиками. Автор аргументовано висвітлює, як поєднання якісних і кількісних методів забезпечує цілісність дослідження, а також обґрунтовує використання кейс-стаді для глибокого розгляду конкретних освітніх практик. Увага до «єдності знань і дії» як провідної ідеї Ван Яніміна додає роботі етичного виміру, що робить вибір методів внутрішньо вмотивованим. Цінним є розкриття принципу об'єктивності через відмежування дослідницьких позицій від особистих уподобань, що сприяє високій валідності результатів. Водночас акцент на інтеграції теорії і практики підсилює прагматичний потенціал праці. Автор також резонно підкреслює, що міжкультурна оптика виступає об'єднуювальною лінзою, через яку інтерпретуються всі емпіричні дані. Така методологічна палітра свідчить про зріле наукове мислення й готовність до міждисциплінарного діалогу.

Другий розділ відкривається глибоким аналізом європейської аксіологічної перспективи мовної підготовки педагогів (с. 82-119). Автор компетентно простежує, як у системах освіти Великої Британії, Німеччини, Франції та Іспанії мовне навчання поєднується з формуванням міжкультурної компетентності й громадянської відповідальності. У тексті вдало використано метафору «калейдоскона», що підкреслює різноманіття культурних і лінгвістичних практик та їхню роль у конструюванні педагогічної ідентичності.

Особливої уваги заслуговує критичний погляд на деконструкцію традиційних «метанаративів» мовної освіти, який відображає постмодерні тенденції плюралізму. Наукова цінність полягає у систематизації емпіричних даних із програм ERASMUS+ і DAAD, що підкріплює теоретичні міркування реальними освітніми кейсами. Автор демонструє високу культуру роботи з джерелами, уникаючи копіювання й пропонуючи власне бачення європейського освітнього простору. Підсумком є переконливий висновок, що ціннісні основи мовної підготовки неможливі без усвідомлення культурної різноманітності як освітньої норми.

У третьому розділі докладно розкрито праксеологічні аспекти модернізації (с. 156-196), де автор продуктивно застосовує інструментарій праксеології для оцінки ефективності інноваційних методик. Особливо переконливо показано інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій і гейміфікованих платформ, які підвищують мотивацію студентів (с. 157). Осмислення цифрових ресурсів через аристотелівську «*phronesis*» додає глибини філософській аргументації, адже автор доводить, що прагматична користь ІКТ має коренитися в етичному вимірі. Також показано, що праксеологічний підхід уможливує оцінку результативності кожного нововведення за критеріями економії часу та зусиль. У тексті вміло поєднано світові й українські кейси, що підтверджує високий рівень компаративістського аналізу. Важливим є те, що автор не обмежується описом, а пропонує алгоритм упровадження змін, що підвищує практичну цінність праці. Усе це формує цілісну стратегію модернізації мовної освіти майбутніх педагогів.

Окремим акцентом дисертант аналізує компетентнісний підхід, розташований на сторінках 174-175, і переконливо демонструє його потенціал для формування міжкультурної, соціокультурної та мовленнєвої компетентностей. Автор критично оцінює існуючі стандарти, вказуючи на небезпеку редукції освіти до «самостійної збірки» без глибокого розвитку критичного мислення. Водночас детально обґрунтовується, що реалізація компетентнісної парадигми потребує поєднання базових мовних практик із проєктно-орієнтованими формами навчання. Позитивно оцінюється звернення

до досвіду академічної мобільності, оскільки воно підкріплює теоретичні положення емпіричними свідченнями. Підсилює аргументацію й посилання на ідеї Джона Дьюї щодо активної участі суб'єкта в освітньому процесі, що вдало інкорпоровано до українського контексту. Таким чином, цей розділ доводить, що компетентнісний підхід може стати підґрунтям для системних змін, якщо буде доповнений аксіологічними та критичними компонентами. Загалом автор вдало виявляє баланс між нормативними документами й філософськими засадами.

У розділі «Висновки» (с. 203-207) дисертант лаконічно узагальнює шість головних результатів, серед яких виокремлюються комплексна модель гібридної мовної освіти та алгоритм упровадження ІКТ у навчальний процес. Автор чітко демонструє, як кожне завдання, поставлене у вступі, було виконане, а отримані результати логічно відповідають визначеній меті. Особливо варто відзначити ясність формулювань, що суттєво полегшує практичне застосування напрацьованих дисертації. Okремо наведено перспективи подальших досліджень, що свідчить про наукову зрілість і здатність бачити ширший дослідницький горизонт. Наявність пропозицій щодо удосконалення освітньої політики підсилює соціальну значущість роботи. Усе це підкреслює завершеність і високий рівень самоорганізації дослідження. Зміст висновків повністю корелює з емпіричною та теоретичною частинами роботи.

Практичне значення результатів викладене переконливо: автор демонструє можливість адаптації розроблених методик для програм підготовки вчителів, курсів підвищення кваліфікації та цифрових освітніх платформ. Зокрема, запропоновані рекомендації щодо використання гейміфікації та смарт-технологій можна безпосередньо впроваджувати в університетські курси. Описані кейси дають змогу освітнім установам швидко інтегрувати міжкультурну складову до навчальних планів, що особливо актуально в умовах воєнних викликів і внутрішньої мобільності студентів. Автор також обґрунтовує доцільність залучення міжнародних грантових програм, що може підсилити матеріально-технічну базу закладів. Практична орієнтованість дослідження робить його цінним ресурсом для викладачів-практиків і освітніх менеджерів. У

такий спосіб робота виходить за рамки суто академічного дискурсу й пропонує конкретні інструменти модернізації освітнього середовища.

У підсумку слід наголосити, що дисертація Чжао Гана становить вагомий внесок у філософію освіти, адже поєднує глибокий аксіологічний аналіз із прагматичними стратегіями модернізації мовної підготовки. Робота відзначається системністю, методологічною продуманістю та високою культурою цитування. Автор переконливо доводить, що мовна освіта є не лише інструментом професійної компетентності, а й простором формування етичної та громадянської відповідальності майбутнього педагога. Наукова новизна полягає у введенні концепту «постмодерної гібридності» як теоретичної рамки, а також у розробці алгоритму інтеграції ІКТ з аксіологічними цілями виховання. Дисертація засвідчує високий рівень наукової зрілості й повністю відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Разом з тим хотілося б зауважити наступне:

1. Автор цілком слушно користується терміном «гібридність», проте поняття залишається переважно описовим і вимагає онтологічного поглиблення: доцільно було б вивести категорію гібридності з-поміж множини постмодерних концептів і показати, як саме вона структурує освітню реальність на рівні буття, а не лише методики. Додаткове звернення до процесуальної онтології або актора-мережі могло б окреслити внутрішні зв'язки між людиною, технологією та соціальним середовищем. Таке розширення підкреслило б фундаментальну природу мовної освіти як процесу постійного творення мережевих ідентичностей. Розкриття цих аспектів збагатило б теоретичний внесок дисертації й задало напрям для подальших досліджень.

2. У роботі часто застосовується аристотелівське поняття «phronesis», однак його співвідношення з постмодерністською деконструкцією істини лишається не до кінця проясненим: варто було б показати, як практична мудрість може співіснувати з релятивізмом і багатоголоссям сучасної культури. У межах такого аналізу можна було б звернутися до герменевтичної традиції.

3. Автор заявляє про новизну у філософсько-освітньому аналізі мовної підготовки педагогічних кадрів та уточненні аксіологічних детермінант (с. 18–

20), однак деякі формулювання виглядають загальними і перетинаються з існуючими працями у галузі філософії освіти.

4. Блок про компетентнісний підхід містить цінні теоретичні узагальнення (комунікативна спрямованість, контекстуальність, активність, проблемність, використання фонових знань, роль академічної мобільності), але практична ефективність цього підходу в умовах української освіти лишається не проявленою, адже сам автор визнає його потенційні обмеження.

5. У бібліографічному списку наявні орфографічні та типографічні помилки. Такі огріхи знижують академічну коректність і можуть ввести читача в оману.

Висновок. Дисертаційна робота Чжао Гана на тему «Філософська парадигма мовної підготовки педагогічних кадрів європейського простору освіти» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке повністю відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 Філософія.

Офіційний опонент:

Доктор філософських наук, професор,

завідувач кафедри філософських і політичних наук

Черкаського державного технологічного університету

 А. І. Бойко

